

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. HENDERSON 0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:
 Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
 Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
 Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
 Za Cleveland in okolico po raznizačilih: celo leto \$7.00, pol leta \$4.00.
 četrt leta \$2.50.

Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$7.00 per year; Cleveland and Canada by mail \$8.00 per year.
 U. S. \$4.00 for 6 months; Cleveland and Canada by mail \$4.50 for 6 months.
 U. S. \$2.50 for 3 months; Cleveland and Canada by mail \$2.75 for 3 months.
 Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year, \$4.00 for 6 months,
 \$2.50 for 3 months.
 Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d 1879.

No. 172 Tues., Sept. 3, 1946

Stalin je obljudil Churchillu oblast nad Jugoslavijo

Lojze Adamič trdi, da je bivši angleški premier Churchill pridobil predsednika Roosevelta na svojo stran proti Jugoslaviji. Povedali smo že na tem mestu, kako da Adamič slabo pozna razvoj dogodkov in pa diplomacijo, če kaj takega trdi. Rekli smo pa, da je bil Churchill res tisti, ki je pregorovil Roosevelta, da je preseljal od Mihajloviča na Tita, torej je storil Churchill prav to, za kar se je Adamič poganjal in se poganja še danes — za Tita.

Seveda, za vso to poteko pa ni bil originalno Churchill, ampak Stalin, ki je oba, Churchilla in Roosevelteta dobro potegnil, da sta prodala Jugoslavijo komunistom — po ovinikih, toda po dobro premišljenem načrtu Moskve.

To je kos zgodovine in če bo g. Adamič dočakal izdajo tozadne knjige, bo lahko o tem sam čital. Dokler pa te knjige še ni na svetlem, bo morda dobro, če Lojze in drugi njegovi "tovarši" o tem že prej zvedo, da se bodo znali orientirati in da bodo videli, da je Stalin prvotno izročil Jugoslavijo v angleško politično sfero in da je šele pozneje tam nastanil svojega agenta — Tita.

Ameriški komentator Drew Pearson, o katerem pravijo, da ima največ pogleda za diplomatske kulise, poroča o tem slučaju takole:

V Teheranu je bilo, kjer so bili zbrani Stalin, Churchill in Roosevelt. Stalin in Churchill sta si tam razdelila Balkan, dočim je Roosevelt dal tej kupčiji svoj blagoslov, eno najslabših diplomskeh potez, ki jih je Roosevelt napravil, kot vidimo zdaj.

Ko je Stalin s privoljenjem Roosevelteta porazil Churchillovo zahtevo, da se postavi druga fronta proti Hitlerju na Balkanu, je dobil od obeh državnikov privoljenje, da si vzame Rusijo Romunijo in Bolgarijo, Anglija pa da-dobi Jugoslavijo in Grčijo.

Stalin je takoj zatem prepričal Churchilla, da je jadranska obal prav za prav hrvaška in ne srbska, zato je general Mihajlovič, ki je Srb, napačen človek, da bi vodil borbo v Jugoslaviji za zaveznike. Za to ni nikče bolj pripraven kot je Tito, ki je Hrvat.

Churchill je pograbil za vado in Zed. države so začele pošiljati vojne potrebuščine Stalinovemu izvoljencu — Titu.

Churchill se je tako vnel za tega Stalinovega agenta, da je poslal k njemu celo svojega lastnega sina Randolpha in žnjim brigadirja McLeana, ki naj bi služila Titu ter posredovala med njim in zapadnimi zavezniki. Churchill je s tem igral naravnost v roke Stalini, ki je vedel, da bo ob ugodnem trenutku vzel Jugoslavijo Angliji izpred nosa.

Ko je oni dan Tito oziroma njegovi letalci, streljal na ameriška letala, ni bilo prvič, da je pokazal zobe za zapadnim zaveznikom. Že proti koncu vojne so se odnošali med Titom in Angleži močno ohladili. To, seveda, je bil načrt Moskve.

Neke noči so nemški parašutarji nenadoma napadli Titov glavni stan. Tito sam je komaj ušel. (Takrat so rekli, da je ušel v sami spodnji obleki). Toda ali je bil slučaj, ali je bilo kaj drugega, fakt je, da je malo prej in sicer prav isto noč Churchillov sin z vsem svojim spremstvom odšel iz Titovega glavnega stana in to prvič v dveh mesecih. Tito je postal sumljiv in je računal, da so ga hoteli Angleži "spraviti s poti."

Tito je odšel v Bari, Italija, od tam pa v Bukareš, kjer se je posvetoval z ruskimi uradniki, nato se je pa vrnil nazaj v Jugoslavijo. Njegovo sodelovanje z Anglijo je bilo končano. Toda Zed. države so še naprej vsipale za milijone dolarjev vrednosti materiala v Titove roke.

Kmalu zatem je Tito pokazal svoje zobe Angležem. Ko so se neke noči izkrcali pri Splitu angleški udarniki, da bi odrezali Hitlerjevi armadi umik iz Grčije, so jih Titovi partizani razorožili ter jih ročno poslali nazaj v Italijo.

Vsa ta igra je imela samo en namen: sovjeticirati Jugoslavijo za komunistično oblast in nič drugega. Prav, kar smo mi pisali na tem mestu že pred 4 leti in potem vsa ta leta ponavljali — mnogim gluhim ušesom. Zavezniki bi bili prav tako osvobodili Jugoslavijo, če bi bil tam Mihajlovič ali pa če bi ne bilo nikogar. Razlika bi bila danes sama, da bi danes tam ne bilo komunistične diktature in da bi bilo kakih 30,000 Slovencev danes še živili in prav toliko bi se jih danes ne potikalo po svetu v begunstvu in nekaj tisoč slovenskih domov bi ne bilo požganih.

Zgodovina je že začela pisati fakta in zgodovine ne bo spremenil niti Adamič, niti vsi njegovih sopotnikov. Ta fakta so, da Tito ni bil poslan v Jugoslavijo, da bi jo osvobodil, ampak da bi pripravil teren — Moskvi. Zapadni zavezniki zdaj rešujejo, kar še morejo, da bi ustavili pohod komunizma v zapadno Evropo. Zato so ustavili komuniste pred Trstrom in Gorico. Komunisti so torej krivi, če bodo Slovenci izgubili to dvoje oken v svet: Trst in Gorico. Delno kriydo tega zločina nad slovenskim narodom pa nosijo vsi, ki še danes pojo slavo komunistom in Titu. Vsi tisti, ki ste tako lepo nasledili komunistični propagandi, ste pomagali prodati dva slovenska mejnika — Trst in Gorico. Slovenski narod, kolikor ga bo še ostalo po komunističnih pokoljih, bo kazal na vas za vedno...

Odpri srce, odpri roke...

Tito, Tito, Tito . . .

Že dober teden dni — pismem 25. avgusta — je ves radio in vsak časopis poln tega zagonetnega imena. Titovi obovezatelji med nami imajo te dni res "their till." Radoveden sem, če so pričakovali TE VRSTE publiciteto za svojega ljubljenčka in če so ponosni na TE VRSTE publiciteto njemu v čast . . .

Kdo daje Titu potuho, da si upa veliko Ameriko dražiti in jo izzivati k tako odločnim besedam in dejanjem?

Ves svet se zaveda, da je za Titom Stalin in za Stalinom njegova komunistična vojna mašina — ne pa rusko ljudstvo!

Pa ni samo Stalin tisti, ki daje Titu potuho. Dajejo mu jo tudi komunisti in njihovi sopotniki po svetu, ne nazadnje tu med nami.

* * *

Citatje pismo, ki ga je poslal Amerikanec Frank Česen in ga je objavil ljubljanski komunistični list "Slovenski Porocvalec" dne 23. maja 1946:

"V Slovenskem Porocvalcu z dne 7. avgusta lani sem med drugim čital oceno Zupanovega dramskega dela 'Rojstvo v nevihti.' Po opisu bi sodil, da je stvar zanimiva, napeta in miselno kakor tehnično zrela za oder. Znatne vrednosti bo tudi kot propagandno sredstvo za novo Jugoslavijo, za katero se zanima tudi ogromna večina ameriških Slovencev, odnosno Jugoslovjanov.

"Kakor sem že omenil, se ameriški Slovenci živo zanimajo za vašo novo socialno stavbo. Najbrž so vam kot časniki znanje naše razmere. — Vzlič temu pa ne škodi, ako se jih površno dotaknem.

"Po kapitulaciji jugoslovenske vojske je Fotičeva mašina v Washingtonu tudi nas 'napumpala' z lažnivo propagando o Mihajlovičevih zmaga in njegovi 'demokraciji.'

Toda kmalu so začele prihajati 'podzemski' vesti o legendarnem Titu in njegovi hrabri vojski,

ki da se z golimi rokami bori proti moderno oboroženim fašističnim armadam. In glej, kakor mehur iz milnice se je razletela bajka o Mihajlovičevem junaštvu in pričeli smo s polno paro delovati za Osvobodilno fronto.

(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred vojno. Iskreno so takrat sodelovali le proletarski intelektualci. Na

"(Dalej na 3. strani)

"Ko se uređijo prometne zvezde, vam pošljemo izvode 'Družinskega Koledarja' revije 'Majski glas,' leposlovne revije 'Cankarjev glasnik' in knjige Prosvetne Matice. Med čtvrtom bodo tudi dramska dela in pesmi. Ustvarili bi lahko dosti več, ko bi bili imeli bolj tesne in skrene zvezde že pred

V planinah

ZGODBA — Spisal Stanko Canjkar

"In kako ste imenovali to svojo ljubezen?"

"Obzirnost, ki bo v skrbi za druge umrla. Neprestana misel na mater in dom."

"Lepo ime... Le da ji ne boste naložili preveč skrbi."

"Ne vem, kako bo. Svet je velik. So še druga mesta. Večja in lepša. Tudi tam so ljude. In to je tako usodno. Vsakdo pride s kako novostjo, ki je morda vredna zavzetosti in vneme."

"Včeraj ste govorili o neki 'krvavordeči roži'. Nisem bog ve kaj razumela. Misila sem, da razlagate neko tujo, samo prebrano zanimivost."

"Kako pa mislite sedaj?"

"Da vam je vse to mnogo bližje, da je bolj vaše, kakor se mi je dozdevalo."

"Res. Nekoliko je ta čudna povest tudi moja. Le način je povsem drugačen. Tam je vse rdeče od krvi, ki teče iz srca. Tam je polno obljub, priset in besed, ki so strašna vez. Jaz komajda pozdravim. Govorim o čemer koli. Nič ne obljubljam in nič ne prisegam."

"Mislite, da to ni vez?"

"Zakaj bi bila?"

"Ali mislite, da mora biti res vse povedano, popisano in z besedo potrjeno?"

"Tako bi mislil. Slučajno skupno življenje, kar ga primaš poklic ali zabava, vendar ne more biti obljuba."

"Navadno res ni. Včasih pa utegne postati. Meni je to zelo razumljivo."

"Tako?"

"Vaš prihod vzbuja ljudi iz spanja. Nekaj novega, čisto neobičajnega stopi z vami v vlak, v gostilniško sobo, v gledališko dvorano ali kamor koli. To je bil prvi občutek, ki ste ga vzbudili v meni, ko se še niti poznala nisva. Z besedo, ki je drugi ne vedo ali vsaj ne povedo, ste naenkrat znanec vseh, morda celo prijatelj. Vi res ne potrebujete stare govorce zaljubljenec, če hočete kemu zmešati srce in načrte. Vse to vam je tako nepotrebno, kakor so načniki človeku, ki ima čisto zdrave in dobre oči. Samo živite, kakor ste rekli. Govorite o vsem, samo o ljubezni ne. Nič vam ni treba prisegati, ker je to rezervit iz stare ropotnice zaljubljenec, kjer si nočete ničesar izposojati. Vedno samo spremljate; hodite z drugimi in mu govorite o soncu, rožah, zvezdah, jezerih in ljudeh."

Sodnik je nekam resen. Gospodina Helena mu ni povedala posebne novosti. Potrdila je, kar je sam že dolgo vedel. Res pa je, da se je vsega tega nekoliko zbal. Čeprav je bilo povedano strašno ljubezni, jo vendarle čutil rahlo očitanje.

"Potem bi bilo bolje, ako bi molčal..."

"Nič ne bo pomagalo. Tudi molk je govorica. Sicer pa ni sem takoj misila... Saj niste sedaj hudi name?"

"Na to vprašanje pač niti odgovarjati ni treba. In kaj tem?"

"Vse bo ostalo, kakor je bilo. Vaš način življenja je lep. Samo čuditi se ni treba, če ostaneš ljudem v spominu. Tudi vaša ljubezen bo imela eno samo ime. Sedaj še ni čas za to. Ali pa je že? Zakaj ste začeli svojo povest z mestom, ki je kakor paradiž? Do sedaj sem slišala samo eno ime: Obzirnost, ki bo v skrbi za druge umrla."

"Ne vem, kako je s tem. Da je zgoda še bolj nejasna."

"Ali sploh še kaj poleg tega jasnega začetka?"

"V mojem oddelku na sodišču neko dekle prepisuje našo modrost. Tiho, brez hrupa, ki ga povzrača domisljavost. Izven urada se skoraj nikoli ne vidiva. Gotovo bi se zacudila, ako bi vedela, da sedaj o njej

ODPRI SRCE, ODPRI ROKE...

(Nadaljevanje s 2. strani) Ša želja je, da nam bi nova Slovenija bolj ustrezala kakor ona pred vojno, ki se je zanimala le za naše dolarse.

"V Ameriki so velike stavke za zvišanje mezd, in kakor kaže, bodo zmagali delave. Za to so dolžni hvalo svojim unijam, katere so se zelo okrepile. Organizirano delavstvo ceneši danes na 15 milijonov članov.

Mnogo manj pa je razveseljivo politično gibanje med delavci. Tega so krivi politični rokomavih, ki jih tudi v unijah ne manjka. Posledica je, da nima delavstvo niti enega svojega zastopnika v kongresu in senatu. Toda upanje je, da se bo zbulila politična zavest med člancem.

"Ameriški Slovenci smo v ogromni večini državljanji nove domovine, pa vendar je v naših srečih še vedno toplo mesto za našo rodno Slovenijo. Ni njena krivida, da smo jo moralni zapustiti, temveč krivda tujih birokratov, ki so nas s svojim izkorisčanjem pognali po svetu, kjer bodo naši potomci utonili v tujem morju. Pri tem imamo pa prijetno zavest, da boste vsaj v diležni kruhu in svobode, ki sta bila nam odklonjena.

Fotič je rekel: Jugoslovansko ljudstvo ni Tito! Jugoslovansko ljudstvo ni krivo, da mu Tito sedi na vratu. Jugoslovansko ljudstvo ne sovraži Amerike!

Tako nekako je rekel in povedal je prav — Fotič gor Fotič dol.

Kot diplomat menda ni naranost rekel tega, kar vem jaz in kar ve Jaka, da je res: Če se li jugoslovanskemu ljudstvu danes na vratu Tito, je vsaj SOKRIVA temu dejstvu — Amerika!

Naj si napravi Amerika svoje "ne posebno laskavo mnenje" v teh dneh o SEBL, ne pa o Jugoslaviji! Da bom bolj konkreten: Napravi naj si isto mnenje o ROOSEVELTU, ki je Jugoslavijo vsaj POMAGAL prodati Titu!

"Zdravo!" Frank Česen, 14204 Darwin Ave., Cleveland 10, O., USA.

Kako je Frank Česen v tem svojem pismu predstavil i ustanovitev SANSA in današnjo usmerjenost ameriških Slovencov, sodite sami. Napravil je tam vtis, da ameriška Slovenija kot celota trobi v Titov rog. Ni pa Česen edini komunistični sopotnik, ki posilja v staru kraj takia pisma. Slovenski, hrvatski, srbski, macedonski in črnogorski komunisti in sopotniki pošiljajo tja podobna pisma. Na razne strani Evrope pošiljajo enaka pisma tudi internacionalni ameriški komunisti in njihovi sopotniki. Tito izve take reči od tamkajšnjih komunistov, največ pa — iz Moske. Nič čudnega torej ni, če Tito res misli, da je Amerika že dosti "omečana" in zaljubljena v Stalina in Tita, da torej ta dva lahko napravita iz nje, kar se jima pojubi. Taka pisma dajejo Titu potuhu in si misli, da si sme privoščiti tak "špas" kot si ga je privoščil, ko je zbezel izpod neba nekaj ameriških letal... in kar je še drugega takega stori.

Mimogrede: Kako so naši "vsi pošteni katoličani" tu med nami ponosni na Česnov kompliment v luči dogodkov tehle tekočih dni — to ugibanje pre-

pustimo njim samim.

Nikakor pa ta kolonar ne daje prav uredniku Ameriške Domovine, ki je zapisal ob koncu svojega uvodnika dne 22. avgusta naslednje nesrečne besede:

"Torej si ameriški Slovenci lahko predstavljamo, kaj misljijo danes o Jugoslaviji Amerikanci. Posebno laskavo to mnenje ni in prav nič nismo ponosni na dejstvo, da izhajamo od tam, kar lahko smatrmo za nekak podedovani greh."

Ceprav ta kolonar še nikoli na svetu ni povalil Konstantina Fotiča, mora vendar reči, da je te dni Fotič povedal za ameriško javnost nekaj mnogo bolj pametnega kot je ušlo iz pod peresa našemu Jakatu.

Fotič je rekel: Jugoslovansko ljudstvo ni Tito! Jugoslovansko ljudstvo ni krivo, da mu Tito sedi na vratu. Jugoslovansko ljudstvo ne sovraži Amerike!

Tako nekako je rekel in povedal je prav — Fotič gor Fotič dol.

Kot diplomat menda ni naranost rekel tega, kar vem jaz in kar ve Jaka, da je res: Če se li jugoslovanskemu ljudstvu danes na vratu Tito, je vsaj SOKRIVA temu dejstvu — Amerika!

Naj si napravi Amerika svoje "ne posebno laskavo mnenje" v teh dneh o SEBL, ne pa o Jugoslaviji! Da bom bolj konkreten: Napravi naj si isto mnenje o ROOSEVELTU, ki je Jugoslavijo vsaj POMAGAL prodati Titu!

Amerika žanjer, kar si je sama vsejal. Nas, ki NISMO po Česnovem zapisani med "vse poštene katoličane" med Slovenci v Ameriki, v teh dneh ni treba biti ničesar sram. Ni nas treba biti sram, da nismo bili nikoli ZA TITA, pa tudi nas ni treba biti sram, da smo bili nekoč doma v Jugoslaviji, ki NI BILA TITOVA. — Zaplot.

Kako je Frank Česen v tem svojem pismu predstavil i ustanovitev SANSA in današnjo usmerjenost ameriških Slovencov, sodite sami. Napravil je tam vtis, da ameriška Slovenija kot celota trobi v Titov rog. Ni pa Česen edini komunistični sopotnik, ki posilja v staru kraj takia pisma. Slovenski, hrvatski, srbski, macedonski in črnogorski komunisti in sopotniki pošiljajo tja podobna pisma. Na razne strani Evrope pošiljajo enaka pisma tudi internacionalni ameriški komunisti in njihovi sopotniki. Tito izve take reči od tamkajšnjih komunistov, največ pa — iz Moske. Nič čudnega torej ni, če Tito res misli, da je Amerika že dosti "omečana" in zaljubljena v Stalina in Tita, da torej ta dva lahko napravita iz nje, kar se jima pojubi. Taka pisma dajejo Titu potuhu in si misli, da si sme privoščiti tak "špas" kot si ga je privoščil, ko je zbezel izpod neba nekaj ameriških letal... in kar je še drugega takega stori.

Mimogrede: Kako so naši "vsi pošteni katoličani" tu med nami ponosni na Česnov kompliment v luči dogodkov tehle tekočih dni — to ugibanje pre-

ročnega okusa tedanje dobe. Spočetka so ponarejali kitajske in japonske izdelke, nato so iznašli svoj slogan za Evropo. Glavnem mesto za holandski porcelan je bil Delft. — Tudi v Evropi so začeli izdelovati svoj porcelan (brez zvezce s Kitajsko) še pred letom 1662, čeprav učijo knjige, da je tega leta neki Boettger iznašel izdelavo porcelana. Toda v Benetkah so baje že v 15. stoletju odkrili tako iznajdbo, a zdaj se, da je bil ta izdelek iz stekla in ne iz porcelana. V Florenci je veliki vojvoda Franjo I. naredil v svojem laboratoriju nekaj porcelana, niti kosi tega medicejskega porcelana, ki jih je pa zelo malo, imajo znakom črkovo "F" in pa kupolo florentinske stolnice. Po smrti tega vojvoda pa niso v Florenci nič več izdelovali porcelana, kar pomeni, da so izgubili navodilo za izdelovanje.

Iznajdba porcelana izvira iz srednjeveških kemičnih poskusov, iz tako zvane alkemije. Skušali so s kemičnimi poskusi proizvajati zlato, kar se pa nikomur ni posrečilo. Pač pa so ti poskusi dovedli do izdelovanja porcelana in v Nemčiji, se je šele leta 1709 posrečilo izdelovali pravi, kitajskemu slični porcelan. Leta 1720 je začel slikar Herold v Meissenu izdelovati barve, ki so se vognju razvijale in so ostale na glazuri in se lepo svetile. Herold in neki Haendler sta ustavnila rokokovski slog za tako zvani "meissenski porcelan," ki je še dandanes v časteh. — Leta 1719 so na Dunaju začeli izdelovati porcelan, in sicer je neki uslužbenec iz Meissena izhitobil taj navodila za izdelavo porcelana. Prav tako tihovatko je prišel porcelan na Francosko in Ludvik XV. je leta 1754 podelil državni tvornici v Vincennes pri Parizu državni monopol za izdelovanje porcelana. Tu je vzpostavljen severški porcelan, ki je tekmoval z meissenskim. Kakor znano, smo imeli tudi v Ljubljani pred dobrimi 100 leti tvornico za porcelan.

Zgodovina porcelana

Prvi porcelan izhaja iz Kitajske. Ondi so baje že v prvem stoletju po Kristusu izdelovali porcelan. Največ so ga pa naredili v 14. in 17. stoletju. Tedaj je imelo mesto Ching-te-Chen 3000 peči za izdelovanje porcelana. Prve kose kitajskega porcelana, ki jih je bil prinesen Marco Polo v Evropo, so na vso moč občudovali. Tedaj so začeli iz Kitajske in iz Japonske izvažati porcelan v Evropo. — Japonska industrija porcelana ni velike umetnosti. V 17. stoletju so Japonci s pomočjo kitajskih delavcev ustavili več peči za porcelan v Ariti in so izdelovali izvažali iz pristanišča Imara. Zato je ta porcelan znan pod tem imenom. Nizozemci so omogočali to kupljanje in so vplivali na izdelavo v smislu ba-

PRODAJA ZABOJE za pošiljanje hrane in oblike v staro domovino in sprejematake zaboje za odpošiljanje v staru kraj.

Pri Kollanderju boste vedno dobro postreženi.

Plačajte račune za plin, elektriko in telefon pri nas. Money Order postrežba od \$1.00 do \$10,000.

Mihaljevic Bros. 6424 St. Clair Ave. (2. & 8. each month)

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY

FRANCES ZULICH, agent

Zavarovalnina vseh vrst za vaše domove, avtomobile in poliščivo.

IVanhoe 4221 18115 NEFF ROAD

POPRAVA RADIEV

LEDENIC

PRALNIK

ELEKTRIČNE

POTREBŠCINE

Vse delo garantirano

Mi pridemo iskat in pripeljemo nazaj.

Pod novim vodstvom

Točna postrežba.

ST. CLAIR

APPLIANCE CO.

7502 ST. CLAIR AVE.

EN 7215

Izgredi v Braziliji radi visokih cen

Rio de Janeiro. — Policiji je moralno priti na pomoč vojaško, da je napravilo red, ko so začeli dijaki z izgredi radi visokih cen živilom. Dijaki so najprej popolnoma razbili neko restavracijo, potem so začeli razbijati pa še drugod. Policija je streljala in rabila plinske granate.

BELO DOBIJO

VEČ POMOČNIC ZA CAFETERIJO

SE SPREJME

Tudi izkušeno žensko za pecivo

Delo je v čisti, zdravi okolici

Morajo razumeti in govoriti angleško

Samo snažne, čiste in lične mlade ženske od 20 do 35 let starosti naj se priglavijo

\$29 za 40 ur dela na teden

Hrana in uniforme zastonj.

Zglasite se v

The Ohio Bell Telephone Company

Poslednji dnevi Pompejev

ROMAN

Skušal ga globoko votlino, ki je doslej še je pomandrat z nogo, ali črv ni sem zapazila nikoli, iz nje je bil čedzalje daljši in debelejši. Raztegnil se je še bolj in se napel, da je bil končno kakor velika kača, ta je ovila okoli Arbaca, zmečkala mu kosti ter vzdignila svoje žareče oči in svoje strupene zobe proti njegovemu obrazu. Zaman se je upiral: — Čutil je, da je ugnobljen pod vplivom okuženega diha. In ta kačja glava se je spremenila v glavo Apecida, in zadonela je votel glas: "Tvoja žrtev je tvoj sodnik! Crv, ki si ga hotel streti, je postal kača, ki te uniči!"

Arbac se je zbudil v vzkljukom groze in obupnega odpora. — Lasjo so se mu ježili — na čelu so mu stale mrzle znojne kapljice — oči so mu divje in strmo glede — in njegovo krepko telo je oslabilo vsled tolikih bolesti v sanjah. Toda polagoma je prihajal k zaveti — zahvalil je bogove, v katere ni veroval, da je le sanjal — videl je jutranjo zoro skozi okna — in veselil se, da kmalu zagleda beli dan; — in ko se je ozrl po sobi, je zaledal pred seboj mrliski obraz, mrtve oči in uvele ustnice — čarownice z Vezuva.

"Ha!" je zaklical, pokriviši si obraz z rokama; — "ali sanjam še vedno? — ali sem še vedno med mrtvimi?"

"Mogočni Hermet! — Ne, pred seboj vidiš le sorodnico smrti, ne pa smrti same. — Spoznaj svojo prijateljico in sužnjico!"

Nato je nastal dolg molk. Polagoma se je poleglo krčevito trganje po udih Egipčanovih, dokler ni popolnoma okreval.

"To vse so bile torej le sanje," je dejal. "Ali če se mi ponove take sanje, mi dan ne bo mogel z ničimer nadomestiti take muke noči. — Žena, kako si prišla semkaj in po kaj?"

"Prišla sem, da te svarim!" — je odgovorila čarownica svenčano.

"Mene svariti! — Torej sanje niso lagale? Pred kakšno nevarnostjo?"

"Tukaj ne! — Toda nad tem mestom visi nekaj usodepolnega. Ubeži, dokler je še čas. — Ti veš, da bivam v votlini one gore, pod katero po starji pravljici še gori ogenj reke Flegeton, in zadnje dni opažam v globokem prepadu svoje votline, kako se polagoma gibljejo rdeči tokovi; slišala sem tudi iz globočin votlo in bobnec šumene. Ko sem zadnjo noč pogledala dol, je bil tol žareč in ognjen, in ko sem razmisljala o tej cudoviti prikazni, je žival, ki živi z menoj v votlini in ki se mi je vila okoli nog, presunljivo zavilila, se zgrudila na tla in poginila, na gobcu pa so ji stale sline in pene. Splazila sem se zopet do ležišča, ali vso noč sem razločno slišala, kako so se pečine tresle in gibale. Dasi je bilo sunaj ozračje mirno in tih, sem vendar slišala pod menoj nek šum, kakor vsled bučega veta ali rototajočih koles. Ko sem davi vstala, sem šla zopet pogledat in zagledala sem večne črne skale sredi brzega ognjenega toka, ki je bil še bolj rdeč in širši nego v pretekli noči. Šla sem ven in potem na vrh hriba; tam sem zagledala skrbno. Tunika je bila naj-

cistejše bela, mnoge fibule pa so bile posute z najdragoceniji kameni; nad tuniko se je vilo široko jutrovsko oblačilo, napol sukna, napol plašč iz najsijajnejšega tirskega škrleta. Sandale, ki so segale do polovice meč, so bile obšite z biseri in zlatom. Arbac ni nikdar zanemaril ob važnih prilikah sijaja in veličastnosti, kajti to slepi množice in ji vzbuja spoštovanje. Ta dan, ki bi ga naj rešil z Glavkovo smrtjo za vedno nevarnega tekmeča in tem za vselej onemogočil razkritje njegovega zločina, se je nališpal kakor za zmagovalni spredvodi ali za sijajno svatbo.

Bilo je tudi v navadi, da je spremljala odlične može dolga vrsta sužnjev in oproščencev, zato je bila številna "familija" Arbaceva že pripravljena, da spremi nosilnico svojega gospoda. Samo sužnji, ki so nadzorovali Jono, in vrlj Sofia, Nidjin stražnik, so bili v nemalo nevoljo obsojeni ostati doma. "Kalijs," je dejal Arbac tajno svojemu oproščencu, ko ga je ta opazoval: "v Pompejih mi nič več ne ugaja. Ako bo veter ugoden, odpotujem v treh dneh. Poznaš ladjo, ki pravkar počiva v luki in je bila last Narza iz Aleksandrije; kupil sem jo jaz. Pojutrišnjem začemo prenašati moje reči na njeno."

"Tako kmalu? — Kakor zapoveduješ. — In tvoja varovanka — Jone?"

"Me bo spremljala. — Dovolj o tem! — Ali je vreme lepo?"

"Nekoliko soporno in duševje, najbrže bo jako vroče."

"Ubogi gladiatori in še bolj nesrečni zločinci! Pojdij ven in uredi spremljivo sužnjev!"

Ko je bil Arbac sam, je stopil še v svojo delavno sobo in od tu v stebrišče. Videl je goste ljudske množice, ki so drle proti amfiteatru, in slišal kričanje pomočnikov in šrkipanje vrvi, ko so nategovali veliko šotorno streho, pod katero so lahko meščanje, zavarovani pred zgočimi solnčnimi žarki, udobno gledali smrtne muke nesrečne žrtev. Hipoma se je oglasilo divje levje rjovenje, ki je takoj zopet utihnilo. Za hip je potihnilo tam v dalji sumnje zbranega ljudstva, ali kmalu se je zopet razlegal radosen smeh — zbijali so šale vse led lačne nestrpnosti kraljevské živali.

"Zivljenje ni sladko, ali smrt je strašna," je odgovorila čarownica z ostrom, pomenljivim glasom, ki je tako ganal nečimernega razkladala zvezdnih viraž. Čutil je resničnost njenih besed in dejal, ker se je želel rešiti njene neprijetne prisotnosti: "Čas poteka; praviti se moram še na današnje svečane igre. Zdravstvuj, sestra, razvedri se nad pepelom življenja, kakor se le moreš?"

Carownica, ki je skrila dragocene darilo v širokih gubah svojega oblačila, je vstala, da bi odšla. Pri vratih se je še

zmenila o tej cudoviti prikazni, je žival, ki živi z menoj v votlini in ki se mi je vila okoli nog, presunljivo zavilila, se zgrudila na tla in poginila, na gobcu pa so ji stale sline in pene. Splazila sem se zopet do ležišča, ali vso noč sem razločno slišala, kako so se pečine tresle in gibale. Dasi je bilo sunaj ozračje mirno in tih,

sem vendar slišala pod menoj nek šum, kakor vsled bučega veta ali rototajočih koles. Ko sem davi vstala, sem šla zopet pogledat in zagledala sem večne črne skale sredi brzega ognjenega toka, ki je bil še bolj rdeč in širši nego v pretekli noči. Šla sem ven in potem na

vrh hriba; tam sem zagledala skrbno. Tunika je bila naj-

"Zverine!" — je dejal Arbac nevôljno — "ali niste vi še grisi morilci nego jaz? — Jaz morim v silobranu — vam pa je umor prava zavaba."

Zdaj je obrnil pozorni pogled proti Vezuvu. Bujno so zeleneli vinogradi okrog in okrog, močni hrib pa se je dvigal mirno, kakor večnosti, v tihu jasno ozračje.

"Se bo časa dovolj, ako je tudi potres že blizu," je mislil Arbac in stopil nazaj. Sel je mimo mize, na kateri so bili razpoloženi njegovi bajni papirji in njegova kaldejska prečuvanja.

"Vzvišena umetnost," si je mislil, "nisem več vprašal tvoje tajnosti, odkar je minila nevarnost, ki si mi jo bila napovedala. Čemu tudi? — Vem govor, da bo odsej moja pot sijajna in svečana. Ali niso dokazala tega že dejstva? Proč z dvomi, proč usmiljenost! — Zreali mi, o srce moje, zreali mi le dvoje slik za bodočnost: Gospodstvo in Jone."

(Dalje prihodnjič.)

4-dnevna postrežba
KVALITATIVNO ČIŠČENJE IN
LIKANJE

Konchan Dry Cleaners
4808 Superior — Express 2646
Zastonj pridemo iskat in pripeljemo nazaj.

Slavnostim v amfiteatru so prisostvovali navadno v svečnih oblikah, Arbac pa se je oblekpel za ta dan še posebno in oslabljen vsled svojih sanj, je poklical svoje sužnje.

Slavnostim v amfiteatru so prisostvovali navadno v svečnih oblikah, Arbac pa se je oblekpel za ta dan še posebno in oslabljen vsled svojih sanj, je poklical svoje sužnje.

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

1946 SEPT. 1946

KOLEDAR
DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

SEPTEMBER

- 6.—Amvets, ples v SND na St. Clair Ave.
14.—Dr. sv. Janeza Krstnika, št. 37 ABZ ples v SND na St. Clair Ave.
25.—Materinski klub fare sv. Vida, zabava v cerkveni dvorani.

OKTOBER

- 4.—Orli prirede ples v šolski dvorani sv. Vida.
5.—Velika plesna veselica društva Loška dolina v Slovenskem domu na Holmes Ave.
16.—Društvo Sv. Ane št. 4 SDZ plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na Holmes Ave.
17.—Društvo Sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
23.—Društvo Sv. Jurija zvezda št. 137 ABZ objava 25 letnico s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
28.—Young Ladies Sodality fare Marije Vnebovzetje ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

NOVEMBER

- 2.—Društvo Danica št. 11 SDZ ples v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

- 9.—Društvo Slovenec št. 1 SDZ ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

- 16.—Društvo Sv. Ane št. 4 SDZ plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

- 23.—Društvo Sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

- 30.—Društvo Jutranja zvezda št. 137 ABZ objava 25 letnico s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

- POKLICITE ZA PREGLED IN PRERAČUN

LEPE SKRINJE IZ CEDROVINE

(Cedar Chests)

ELEKTRIČNE SVETILKE

(Floor Lamps) od

\$6.95 naprej

NAMIZNE SVETILKE in velika izbira drugih MALIH SVETILK po znižanih cenah

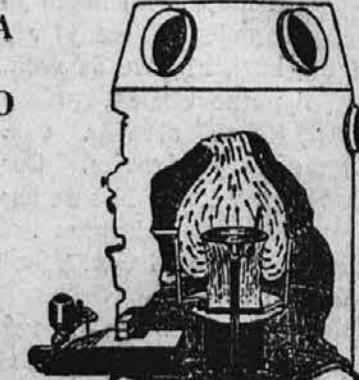
Norwood Appliance &
Furniture
6104 ST. CLAIR AVE.
John Susnik

SEDAJ V ZALOGI
za takojšnjo inštalacijo

SONNER GAS CONVERTORS
ZA REZIDENCE IN INDUSTRIJO

POPOLNA ZALOGA
VELIKOSTI
ZA VSAKO GRELNO
ZAHTEVO.

spremenja
furne za premog
in boilerje
v avtomatično gretje
Kompletne z vsemi
Minneapolis-Honeywell
Kontrolami

HANN 15505 EUCLID AVE.
At Taylor MU. 4200
Heating & Plumbing Supplies Since 1907
STEFAN M. ROBASH, ZASTOPNIK

DEKLETA IN ŽENE!

Za fine Sterling suknje, sute ali kožuhe, direktno iz tovarne po najnižjih cenah v Clevelandu na Will-Call, poklicite

BENNO B. LEUSTIG

1034 ADDISON RD. ENDicott 3426

PRIJATEL RADIO
and APPLIANCE SERVICE

Radije - Pralnike - Čistilice in druge
Mi smo tako blizu kot je vaš telefon

EX 2680 1142 E. 66 St. EX 3985

Od 2. pop. do 10 zveč. Mi garantiramo našo postrežbo.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijiska tiskarnica vam nudi plesne veselice po znižni ceni. Prijetje k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628

V BLAG SPOMIN

SESTE OBLETNICE SMRTI LJUBLJENE IN SKRBNE MATERE

Mary Leben

ki je zatisnila svoje trudne oči dne 31. avgusta 1940.

Šest let v bladnem grobu ljubljena mati že mirno spis, Vaše srečo zlato našlo je potitek, kjer ni trpljenja, ne skrbi, pa teh šest let, draga mama, na tem spominu na Vas niso zbrisala.

VICTOR LEBEN, sin;
MARY, sinata;
JOHN in ADOLPH, vnuka.

Cleveland, Ohio, 3. septembra 1946.

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

Najboljšo Garancijo Zavarovalne Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRAJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podpora organizacija v Ameriki... Posluje že 52. leto

Članstvo nad 40,000

Premoženje nad \$6,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 129.91%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, posledni in nadoljventni podpori organizaciji.

KRAJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtnice, razne poškodbe, operacije, orto bolezni in ozemnost.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta: otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vseh v skrbi. Če se niste član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, počrni se in ne storite takoj.